

Strategisk inriktning och prioritering för Region Skånes internationella arbete 2018-2019

(beslutad av Regionstyrelsen 2017-12-07)

Skånes utveckling är starkt kopplad till vad som sker i vår omvärld. Genom att samarbeta med andra regioner, både i Sverige och i andra länder och vara aktiva i svenska och europeiska samarbetsorganisationer förbättras förutsättningarna att möta framtidens utmaningar.

Region Skånes verksamhetsplan och budget 2018 (plan 2019-20)

Bakgrund

Region Skånes internationella arbete ska vara förankrat i Skånes regionala utvecklingsstrategi *Det öppna Skåne 2030*, det fastslår Policyn för Region Skånes internationella arbete (regionfullmäktige 2015-09-29, § 54). Regionstyrelsen ska besluta den strategiska inriktningen och Gemensamma presidiet för internationella frågor och intressebevakning (GP) har i uppdrag att föreslå inriktning. Regionstyrelsens beslut ska tjäna som vägledning i prioriteringar och budgetarbete. Region Skånes nämnder och styrelser har därefter ett ansvar för att inom sina respektive områden konkretisera och omsätta prioriteringar i praktiken.

Som del i denna process behandlade GP den 21 februari 2017 en sammanställning av Region Skånes internationella engagemang. Liksom tidigare konstateras att det behövs bättre löpande prioritering av vilka samarbetsrelationer Region Skåne ska ingå i samt en stärkt samordning av arbetet med samarbetsavtal, medlemsorganisationer och nätverk.

GP beslutade att uppdra åt enheten för EU och internationella relationer att återkomma med förslag till strategisk inriktning och prioritering för Region Skånes internationella arbete 2018-2019.

Syfte

Syftet med att fastställa en strategisk inriktning är att ge nämnder och förvaltningar ett underlag för prioriteringar de kommande åren. Samtidigt som denna inriktning fokuserar på 2018-2019 behöver vi tänka mer långsiktigt för att bygga hållbara relationer, underlätta samarbete och upprätthålla kontakter i sakfrågor. Grundläggande är att vi ska använda de arenor för påverkan och samarbete som bäst gagnar organisationens mål och visioner.

Övergripande strategiska frågor och prioriteringar som påverkar

Utvecklingen nationellt, i Europa och globalt påverkar vår verksamhet i Skåne och därmed också hur vårt internationella samarbete bör prioriteras. Internationella trender och skeenden beskrivs utförligare i Region Skånes Omvärldsanalys och Framsynsarbete. Nedan nämns några framträdande exempel.

- Globala målen och Agenda 2030
- Framtidens Europa (Vitbok 2017)
- EUs långtidsbudget, särskilt sammanhållningspolitiken och forsknings- och innovationspolitiken för perioden 2021-2027
- Migration-integration och demografiska utmaningen inom EU
- Digitalisering, teknisk utveckling, påverkan på utbildning, sysselsättning och framtida yrken
- Ökat internationellt perspektiv på Hälso- och sjukvård och Life Science

Interna överväganden påverkar också Region Skånes engagemang på internationella arenor. I avdelning regional utvecklings verksamhetsplan 2017 beskrivs ett antal prioriteringar med koppling till internationellt samarbete:

- Utnyttja möjligheterna med EU-programmen och föra fram Skånes syn på utformningen av sammanhållningspolitiken 2021+
- Skåne ska vara ledande i Europa på forskning, innovation och utbildning.
- Innovationsarbetet ska stärkas inom innovationsområdena Smarta hållbara städer, Smarta material och Personlig hälsa, där Sverige ska bli bäst i Europa och Skåne bäst i Sverige.
- Effekter av ESS och MAX IV ska maximeras för att ge Skåne en global position inom material och innovation.
- Satsning på stärkt livsmedelsnäring utifrån Skånes livsmedelsstrategi 2030
- Agerande för skånska behov inom infrastruktur
- Stärkt långsiktigt miljö- och klimatarbete för att nå målet om klimatneutralt 2030 och fossilbränslefritt Skåne 2020
- Metodutveckling av Region Skånes ledarskaps- och processledarroll i samverkan med aktörer i Skåne, nationellt och internationellt
- Kraftsamling för fler jobb där vi tar tillvara resursen av nytillkomna svenskar

Hälso – och sjukvården saknar en motsvarighet till regional utvecklings verksamhetsplan 2017 vad gäller internationell strategi och samarbete. Dock

kan detta i viss mån utläsas ur Life Science strategin¹ och Skånes Universitetssjukvårds verksamhetsplan 2017².

Avgränsning

Förslaget till strategisk inriktning omfattar endast det internationella arbete som Region Skåne själv bedriver och har mandat att utforma. Utöver detta bidrar Region Skåne genom olika stimulansåtgärder till andra skånska utvecklingsaktörers internationaliseringsarbete.

Det bör också noteras att ett antal förvaltningar och bolag inom Region Skåne har egna internationella strategier, nätverk och aktiviteter. Dessa har inte varit lika delaktiga i framtagandet av denna inriktning men det finns möjligheter till ytterligare inkludering och gemensam process framöver.

Prioriteringar för Region Skånes internationella arbete 2018-19

Kunskapsregionen Skåne

Ökat internationellt samarbete är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för hållbar tillväxt i Skåne. Utgångspunkten är att nya värdekedjor för tillväxt är globala och att den kunskapsbildning som krävs för internationell konkurrenskraft inte kan genereras på en plats eller i en region. Att analysera och förstå nya för utvecklingen centrala trender, nationella såväl som internationella, är viktiga delar i det strategiska arbetet.

Region Skånes verksamhetsplan och budget 2018 (plan 2019-20)

Nedanstående prioriteringar är identifierade utifrån sammanställningen Region Skånes internationella relationer (GP 2017-02-21) samt analys av organisationens nuvarande engagemang och resultat från olika samarbetsarenor:

- Att driva Skånes position kring EUs framtida sammanhållningspolitik och kommande långtidsbudget
- Att särskilt driva internationellt samarbete inom de tematiska områdena:
 - *Innovation och smart specialisering*
 - *Transport och miljö*
 - *Hälso- & sjukvård och Life Science*

1

https://intra.skane.se/Dokument/Utv_Forskning_Projekt/Etik_forskning/RS_Gem/LifeScience_Beslut_Rapport_Plan.pdf

2 <https://www.skane.se/Public/Protokoll/Sjukv%C3%A5rdsn%C3%A4mnd%20SUS/2017-02-16/Verksamhetsplan%20och%20budget%202017%20SUS/Verksamhetsplan%20och%20budget%20SUS%202017%20ORIGINAL%20170209.pdf>

Nedan följer en beskrivning av prioriteringarna samt relevanta avtal, samarbeten och nätverk som särskilt bör nyttjas i arbetet.

Sammanhållningspolitiken och kommande EU långtidsbudget

Under 18-19 fortsätter Region Skånes bevakning och påverkansarbete för en fortsatt stark regionalpolitik på EU-nivå. De europeiska struktur- och investeringsfonderna utgör en kraftfull förstärkning till det regionala utvecklingsarbetet. Det är avgörande att den lokala och regionala nivån involveras både i utformningen och genomförandet av sammanhållningspolitiken. Två frågor som starkt kommer att präglade förhandlingen inför sammanhållningspolitiken 2021-27 är migrationsfrågan och Brexit. Dessa frågor påverkar hur stor budgetramen för regionalpolitiken kommer att vara. Utmaningarna i förhandlingarna gör att sammanhållningspolitiken är satt under granskning. För att bevaka och påverka i så stor utsträckning som möjligt deltar Region Skåne i SKLs och CPMRs påverkansarbete gällande utveckling av såväl systemfrågor som sakinnehåll.

Samarbetsavtal, organisationer och nätverk:

- CPMR
- SKL

Internationellt samarbete inom tematiska fokusområden

Innovation och smart specialisering

I den internationella innovationsstrategin utpekade tre områden för gemensam mobilisering – Personlig hälsa, Smarta hållbara städer och Smarta material. De speglar såväl regionala som globala utmaningar. Arbetet bedrivs gemensamt inom Forsknings- och innovationsrådet i Skåne (FIRS) och i strategiska grupper för respektive område. En del i arbetet är bevakning och påverkan av EU:s ramprogram för forskning och innovation med målet att öka skånskt deltagande och påverka det framtida programmets innehåll och utformning. Region Skåne bör dessutom verka för att Migrations- och integrationsarbetet får en ökad betydelse inom innovationsområdena Personlig hälsa och Smarta hållbara städer.

Digitalisering för framtidens sjukvård

Under planperioden ska satsningar genomföras inom området digitalisering och e-hälsa. Ambitionen är att bli Sveriges ledande region i att utveckla, erbjuda och använda digitala tjänster inom hälso- och sjukvården. Samspelet mellan innovatörer och vårdgivare är viktigt för att nå framgång i detta arbete. Region Skåne ska öka det internationella samarbetet inom digitaliseringsområdet.

Region Skånes verksamhetsplan och budget 2018 (plan 2019-20)

Personlig hälsa

med fokus på digitalisering och eHälsa, livsmedel och förebyggande hälsa inklusive social innovation/integration.

Smarta hållbara städer

med fokus på spridning, lärande, samt export av hållbar stadsutveckling; metodutveckling, energi- och cleantech-lösningar, belysning, holistisk stadsutveckling inklusive social innovation/integration.

Smarta material

med fokus på att skapa en internationellt ledande forsknings- och innovationsmiljö för avancerade material i Skåne och utveckling av ett nationellt forum för nyttogörande av ESS & MAX IV bland annat för internationell samverkan.

Prioriterade samarbetsavtal, organisationer och nätverk:

- Vanguard Initiative
- Greater Copenhagen and Skåne Committee (GCSC)
- CPMR (Social innovation/Migration-integration)
- EIT Health (eHälsa)
- EIP AHA: European Innovation Partnership – Active & Healthy Ageing (eHälsa)
- PUM: Partnership for Urban Mobility

Transporter och miljö (fokus klimat)

Transport och infrastrukturfrågor samt transporters påverkan på miljö och klimat är centrala frågor för regional utveckling. Skånes strategiska position som import- och exportnod mellan Skandinavien och Europa medför också att internationell tillgänglighet och samarbete kring gränsöverskridande transporter blir avgörande för framtiden. Det gemensamma transportsystemet i Öresundsregionen, Fehmarnbelt-förbindelsen och andra europeiska infrastrukturinvesteringar inom det transeuropeiska transportsystemet (TEN-T) skapar nya möjligheter som Skåne måste ta tillvara.

Frågor att fokusera på 2018-19 är

- Internationella aspekter i Transportstrategi 2050
- Planering och genomförande av trafikcharter inom GCSC
- Bevakning av skånska intressen inom det transeuropeiska transportsystemet (TEN-T)
- Byggstart av fasta förbindelsen Fehmarn Bält och Fehmarnbelt Days 2018 i Malmö
- Bevakning av skånska intressen kopplat till omställning till fossilfritt transportsystem

Prioriterade samarbetsavtal, organisationer och nätverk:

- Greater Copenhagen and Skåne Committee (GCSC)
- STRING
- CPMR – Transport och maritima frågor
- CETC - Centraleuropeiska Transportkorridoren
- HyER – Hydrogen Fuel Cells and Electromobility in EU regions
- Vanguard Initiative (Maritim-/Bio-ekonomi)

Hälso- och sjukvård och Life Science

Utvecklingen av Life Science sektorn är en viktig framgångsfaktor i Skåne, i Greater Copenhagen perspektiv och i Sverige. Området är en kärnuppgift för hälso- och sjukvården, där Region Skåne har ett omfattande ansvar gällande klinisk forskning och samarbete med universitet/högskolor och näringsliv. Regionen har också ett eget helägt bolag, Skåne Care AB, som arbetar tillsammans med sjukvårdsförvaltningarna för export av skånsk hälso- och sjukvårdskompetens på affärsmässig grund.

Life Science strategin anger både ett kortsiktigt och ett långsiktigt perspektiv till 2030. I handlingsplanen presenteras åtgärder gällande kompetensförsörjning, utveckling av innovation, finansiering och varumärkesbyggande. Strategin pekar ut tre fokusområden, Functional Food, Personalised Medicine och E-health.

Inom hälso- och sjukvården bedrivs kliniska studier tillsammans med universitet, högskolor och näringsliv. Forskningen ska vara av hög nationell och internationell kvalitet och till nytta för medborgarna och sjukvården. Samarbetet sker såväl inom Skåne som nationellt och internationellt.

Genom Region Skånes Life Science-strategi ska klinisk forskning och innovationer stärkas. Visionen är att Region Skåne ska vara en ledare för regionala innovationsinsatser, med hälso- och sjukvården som hävstång, för snabb tillväxt och innovation inom Life Science-området.

Region Skånes verksamhetsplan och budget 2018 (plan 2019-20)

Frågor att fokusera på 2018-19:

- Genomförande av Life science strategin
- Skapande av Nordisk Nod inom European Innovation Partnership Active and Healthy Ageing (EIP AHA)
- Export av hälso- och sjukvårdstjänster och -modeller
- SME-främjande internationellt inom Life Science (Invest in Skåne)
- Bevakning/påverkan av EU:s nuvarande och kommande ramprogram för forskning och innovation för ökat deltagande (hemtag av medel)

Prioriterade samarbetsavtal, organisationer och nätverk:

- EIP AHA - European Innovation Partnership - Active and Healthy Ageing
- ERN – European Reference Networks
- Launch Nordic

Prioriterade samverkansgeografier

Närområdet

Öresundsregionen, Skandinavien och Östersjöregionen är prioriterade närgeografier för Region Skåne. Exempel på viktiga samarbeten är Greater Copenhagen and Skåne Committee (GCSC) och STRING, inkluderande norra Tyskland.

EU

Inom EU hittar vi flera av våra viktigaste samarbetspartners, där utgångspunkten är gemensamma fokusområden och utmaningar. Ett framgångsrikt exempel där Region Skåne medverkar är Vanguard Initiative, där spetsregioner inom innovation och nyindustrialisering samarbetar. Skåne European Office har här en nyckelroll.

EU-medlemskapet ger stora möjligheter till uppväxling av utvecklingsmedel. Inom EU:s fonder och program ryms möjligheter för samarbetsprojekt inom våra prioriterade geografier såväl som sakområden.

Sverige vill knyta hårdare band med Tyskland i EU-frågor, bland annat med anledning av Brexit. Sverige och Tyskland ligger nära varandra inom områdena innovation, klimat och migration. Strategiskt intressant för Skåne är det innovationspartnerskap som har inletts för att stärka små och medelstora företags digitalisering samt att området e-hälsa ingår i överenskommelsen i syfte att utbyta kunskap om olika upplägg av teknisk infrastruktur.

Samarbeten med förändrande förutsättningar

För ett antal samarbeten i sammanställningen *Region Skånes Internationella relationer* har förutsättningarna förändrats vilket får till följd att Region Skånes engagemang behöver ses över. Nedan listas dessa samarbeten med några förslag på åtgärder.

eHealth for Regions – Arbetet genomförs numera inom ramen för nytt medlemskap i EIT Health och EIP AHA.

Förslag: Region Skåne rekommenderas utträde (HoS-avd).

WHO Regions for Health network – Inga anslag är beviljade från folkhälsoberedningen 2017 och medlemskapet avslutas.

Massachusetts – avsatta medel är förbrukade och avtalet kan betraktas som avvecklat.

EUREGHA är ett relativt informellt men värdefullt nätverk för hälso- och sjukvårdssamarbete. Samarbetet når en bred skara av hälso- och sjukvårdsaktörer i Skåne. Skåne European Office (SEO) har sedan starten haft ett stort engagemang i nätverket och betalar medlemsavgiften.

Förslag: Fortsatt medlemskap under 18-19 med eventuellt utträde därefter om möjligheterna till engagemang på HoS-sidan ligger fortsatt lågt.

Den Skandinaviska Arenan – Diskussion pågår om organisationens framtid, mot bakgrund av bristande engagemang och intresse från parterna. I ljuset av en eventuell utvidgning av STRING blir organisationerna överlappande.

Långsiktighet internationellt arbete – 2030

I samtal med Region Skånes verksamheter konstateras att det behövs ett mer långsiktigt utvecklings- och metodarbete gällande internationalisering. En tydlig vision med ett mer samlat strategiskt förhållningssätt efterfrågas. Den internationella policyn sätter en ram men den är vag.

En viktig roll för Region Skåne är att bidra till och stimulera andra aktörers verksamhetsutveckling och internationalisering; exempelvis genom kunskapsdelning och att mäkla kontakter för internationellt samarbete.

En analys av mervärde efterlyses i förhållande till mål i befintliga strategier. En tydligare bild skulle ge en tydligare resursdiskussion. Med RUS 2030 som ram kan undersökas inom vilka områden det finns eventuella luckor.

Det blir också ett tillfälle att lyfta frågor om Region Skånes varumärke internationellt; vad behövs för att attrahera internationella samarbeten och nå målen?

Ett mer långsiktigt strategiskt och koncernövergripande arbete bör kopplas nära samman med arbetet inför nästa programperiod 2021-2027 och pågående Framsynsprocess 2050. Enheten EU och Internationella relationer tillsammans med Skåne European Office kan gemensamt utveckla metodik och arbetssätt för Region Skånes mer långsiktiga internationella arbete. Det handlar om förmågan att integrera olika kompetenser och perspektiv.

Följande insatser behöver samspela:

- Omvärldsbevakning och påverkansarbete
- Flernivåsamarbete
- Program- och projektutveckling
- Internationell profilering och marknadsföring

Uppföljning

Gemensamma presidiet för internationella frågor och intressebevakning gör en årlig uppföljning av inriktningen som presenteras för regionstyrelsen.